

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Lidová knihtiskárna,
Wien V., Margaretenplatz 7.
Rokopisi se naj pošljajo na naslov:
Anton Machát, Wien V.,
Margaretenplatz 7.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane celoletno: K 100—
polletno: K 50—
četrletno: K 25—

Za Jugoslavijo
celoletno: 15 Din.
polletno: 8 „
četrletno: 4 „

Leto I.

Dunaj, 28. septembra 1921.

Št. 28.

Vor 1000 Jahren.

II.

Man möchte meinen, wir seien in der Kultur durch den Krieg auf 1000 Jahren zurückgeworfen, wenn man die unmenschlichen Forderungen vernimmt, welche eine Herrschaft im Jahre 1921 an einen kleinen Familienvater stellt, welcher ehrlicher Arbeit nachgeht, sein Brot nicht stiehlt und niemand ein Unrecht zugefügt hat. Der erwähnte Fall steht aber nicht vereinzelt da; die alldeutschen Vögte meinen jetzt ihre Gewalt das slovenische Volk spüren lassen zu dürfen und wollen weiter den Herren spielen, nachdem sie zur Zeit der Besetzung sich mehr weniger drücken mussten. Ein Fall, der es verdient, der Vergessenheit entrissen zu werden, ist folgender: Blasius Kropivnik, ein kleiner Besitzer im Loibltal, ist im Herbst 1919 abgebrannt. Nachdem er sein Haus nicht aufbauen konnte, hat ihm die Gemeinde die sogenannte Peterhube der Voigtschen Herrschaft zugewiesen, von der der Forstwart Prieger geflüchtet war. K. zog auf diese Hube und bearbeitete einen Teil derselben. Auf einer Bergwiese baute er eine Heuhütte mit Zustimmung der Gemeindevorstellung. Die Hütte baute er selbst aus Holzstämmen. Weil dort weit und breit keine Unterkunftshütte ist, ist dieselbe ein dringendes Bedürfnis, sie wird auch jetzt von den Jägern der Herrschaft benützt. Allein die Herrschaft klagte den Jäger auf Schadenersatz für das Holz und berechnete den Schaden auf 13.900 kronen. K. liess sich einschüchtern — weil ihm gedroht wurde, wenn er den Prozess verliere, muss er 80.000 Kronen zahlen — sich zur Zahlung der 14.000 K bereit zu erklären. Als wir dem K. sagten: „Dann gehört die Hütte ihnen, sie können dieselbe niederreißen und das Holz verkaufen“, erklärte er: Das Holz ist ganz wertlos, der Abtransport kostet mehr, als das Holz herauswert ist. Guten Appetit der Herrschaft V. zu diesen 14.000 K, die man einer Abbrandlerfamilie abnimmt.

Die Geschichte hat noch ihre Fortsetzung; die Peterhube hatte vorher der Forstwart Prieger zur Benützung inne. Als er vor den Jugoslawen floh, übergab er die Hube der Obhut eines Schneidermeisters. Wie erwähnt, besiedelte die Gemeinde, um für den Anbau zu sorgen, die Peterhube mit Kropivnik. Nach dem Abzuge der Jugoslawen klagte Pr. den Krop. beim deutschen Bezirksgerichte in Ferlach auf Schadenersatz für die Aussaat und Arbeit, die er, Prieger, am Besitze im Herbst 1919 geleistet. P. verlangte 9000 K, Krop. stimmte zu und bezahlte den Betrag. Diese Verhandlung wurde am 21. April 1921 abgewickelt. Heute erhebt der Forstwart P. gegen den unglücklichen Abbrandler-Pächter K. neuerdings eine Schadenersatzklage auf — 100.000 Kronen. Die Klageschrift des Forstwartes sagt: Als die Slaven 1919 einrückten, musste ich, da ich an den Abwehrkämpfen beteiligt war, fliehen, liess aber Angehörige (der Schneider) zurück. Meine Abwesenheit benützte der Beklagte, um sich widerrechtlich und gewaltsam in den Besitz der Peterhube zu setzen. Gleich nach der Besetzung kam der Beklagte auf die Hube, erklärte, dass sie ihm zugewiesen sei und vertrieb meine Leute. Prieger begründet seinen Anspruch damit, dass er nach der Besitznahme der Peterhube diese Deputatgrundstücke nicht weiter bewirtschaften konnte. — Es ist nicht wahr, dass K. jemand gewaltsam vertrieb, er kam auf die Peterhube und erklärte dem Schneider: „Die Hube ist mir zugewiesen, du wirst fort müssen“. Der Schneider zog darauf mit seinem wenigen Inventare und mit seiner Nähmaschine ruhig ab. Wenn es Prieger nicht versteht, so wird es ihm hoffentlich das Landesgericht klar machen, dass er auf keinen Fall als „Freiheitskämpfer“ die Hube innehaben konnte und sein phantastischer Anspruch besser begründet werden müsste. Schmerzlich ist, dass das arme slovenische arbeitende Volk von gewissen „deutschen“ Herren so drangsaliert werden darf.

Pred 1000 leti.

II.

Človek bi mislil, da smo vsled vojne padli za 1000 let nazaj, ako sliši o nečloveških zahtevah, katere je stavil grajščak leta 1921 majhnemu družinskemu očetu, ki pošteno dela v potu svojega obraza, ki ne krade vsakdanjega kruha in ki nikomu ne stori krivice.

Omenjen dogodek pa ni edin; vsenemški valpeti mislijo, da smejo svojo moč skušati nad slovenskim kmetom in hočejo igrati zopet vlogo gospoda, medtem ko so se morali za časa jugoslov. okupacije skrivati. Zanimiv dogodek, katerega ne smemo pozabiti, se je zgodil sledeče: Blaž Kropivnik, malemu posestniku je pogorela v jeseni 1919 hiša in imetje. Ker ni imel sredstev, da bi si postavil hišo, mu je odkazala občina Voigtovo hišo in posestvo (Peterhube), iz katerega je ubežal gozdar Prieger. Krop. se je naselil na tem posestvu in ga tudi obdeloval. Na travniku je sezidal z dovoljenjem občinskega predstojništva kozolec; sezidal ga je iz lesa. Bila je to nujna potreba, ker daleč na okrog ni nobenega prebivališča; tudi Voigtovi lovci ga sedaj uporabljajo. Toda gospoda toži najemnika za odškodnino za les in sicer za 13.000 K. Ker so Kropivniku pretili, da bo moral plačati 80.000 K, ako tožbo zgubi, se jim je uklonil in izjavil, da plača zahtevanih 14.000 K. Ko smo potem rekli Kropivniku, da je kozolec potem njegov, da ga lahko podre in les proda, nam je izjavil, da je les za nič in da bi prevoz lesa več stal kakor je les vreden. Dober tek gospodu Voigt k tem 14.000 kronam, ki jih je iztisnil iz revnega pogorelega.

Dogodek se pa še nadaljuje: Na tem posestvu je prej prebival gozdar Prieger. Ko je pa zbežal pred Jugoslovani, je oddal posestvo v oskrbo nekemu krojaču. Kakor že omenjeno, je oddala občina posestvo Kropivniku, da ga obdeluje. Po odhodu Jugoslovancev je pa tožil Prieger Kropivnika pri nemški okrajni sodnji v Borovljah za odškodnino za setev in za delo, ki ga je opravljial Prieger v jeseni. Prieger je zahteval 9000 K, Kropivnik jih je plačal. Tozadevna obravnava je bila 21. aprila 1921. Danes toži gozdar Prieger nesrečnega pogorelega najemnika Kropivnika za odškodnino 100.000 kron. Obtožba se glasi: „Ko so Slovenci l. 1919 vkorakali, sem moral zbežati, ker sem sodeloval pri obrambi, toda pustil sem na posestvu

sorodnika (krojača). Mojo odsodnost je toženeec vporabil v to, da si je prilastil protipostavno in s silo to posestvo. Takoj po okupaciji je prišel toženeec na posestvo (Peterhube) in izjavil, da je njemu odkazano in pregnal moje ljudi“. Prieger je utemeljil svojo zahtevo s tem, da je izjavil, da ni mogel posestva več obdelovati, ker si ga je Krop. prilastil.

Toda ni res, da je Krop. krojača s silo odgnal, ampak prišel je na posestvo in rekel krojaču: „Posestvo so meni odkazali, ti moraš oditi, nakar je krojač s svojim strojem in s svojimi stvarmi mirno odšel.

Ako Prieger tega ne razume, mu bodo položaj, upamo, v deželni sodnji razjasnili, da kot „boritelj za svobodo“ ni mogel še nadalje ostati na posestvu“, in da bi moral svoje fantastične zahteve z boljšimi razlogi utemeljiti.

Žalostno je, da je ubogi slovenski kmet izpostavljen takim šikanam gotovih „nemških gospodov“.

Poziv usmiljenim srcem!

Kakor smo že poročali v prejšnji številki našega lista, je 12. t. m. upepelil strašen požar v vasi Blato 22 poslopij. Vsled velike suše in pomanjkanja vode se je požar širil s tako hitrostjo, da je bilo komaj mogoče rešiti vsem ljudem življenje, dočim je zgorelo vse njihovo imetje. 60 ljudi je brez strehe in sredstev. Škoda je ogromna in se ceni na 25 milijonov kron. Zarovalnina je samo malenkostna.

Da se pomaga pogorelcem in njihovim družinam iz največje bede, sta naša poslanca posredovala pri deželni vladi v Celovcu, ki je dovolila kot prvo pomoč 100.000 kron in dala na razpolago potrebna semena za zimsko setev. Obenem pa se je osnoval v Celovcu poseben pomožen odbor, ki se obrača do vseh usmiljenih src s iskreno prošnjo, da pomagajo težko prizadetim pogorelcem bodisi z deparjem ali drugimi darovi. Vsak dar, tudi najmanjši, je dobro došel. Kdor hitro da, dvakrat da.

Denarni prispevki, ki se bodo izkazovali v „Koroškem Slovenceu“, naj se pošiljajo na naslov centralnega pomožnega odbora v Celovcu, darovi v naturi pa pomožnemu krajevemu odboru v Šmihelu pri Pliberku (župni urad).

Pomožni odbor za pogorelece občine Blato pri Pliberku v Celovcu, Vetrinjsko obmestje 26 I (Mohorjeva pisarna).

⊠ TEDENSKI PREGLED ⊠

Avstrija.

Izgredi pred dunajsko borzo. Dne 21. sept. se je zbralo mnogo delavcev pred borzo in je prišlo do burnih demonstracij proti spekulantom z valutami, predvsem proti židom iz Galicije. Prišlo je do pretepev; demonstrantje so vdrli v par bank v okolici borze in so pretepli par židov. V borzo jim je policija zabranila vhod. Ranjenih je bilo okrog 20 oseb. Policija je aretirala 17 oseb. Govorniki, ki so govorili ljudstvu, so zahtevali od vlade energičen nastop proti tem brezvestnim pijavkam naroda,

borznim špekulantom. (Op. ur.: Medtem ko kričijo Nemci po cestah, razjarjeni radi draginje in neprestanega povišanja cen, se židje lepo smejejo v pest in barantajo naprej z vagoni in valutami, ker vejo, da se jih Dunajčani ne morejo otresti. Palestina je pa daleč! In dunajska neumna dobrodušnost in potrpežljivost pa velika.)

Nova zadruga. Deželno kot trgovsko sodišče v Celovcu je upisalo v združni register sledečo firmo: „Zveza koroških zadrug v Celovcu, registrovana zadruga z omejeno zavezo“. Stem je bila ustanovljena združna zveza za naše posojilnice, ki vsled nove državne meje ne morejo biti več članice „Združne zveze v Ljubljani“.

Na Dunaju so štrajkali železničarji vseh železnic od 19.—22. t. m. Po dolgih in zelo burnih konferencah so zmerne stranke prevladale radikalne elemente in 22./IX. je prišlo do sporazuma. Prvi vlaki so šli iz Dunaja 22. sept. Povišali so železničarjem plače. Iz tega sledi, da bo potovanje zopet dražje.

Dunajski velesejm in inserati. „N. Freie Presse“ je imela sejmsko prilogo s 106 stranmi inseratov kar pomeni 3.031.000 avstr. kron. „Neues Wiener Tagblatt“ je zaslužil na inseratih 2.894.000 avstr. kron.

Jugoslavija.

Hribarjev jubilej. Dne 21. septembra t. l. je praznoval kraljevi namestnik Ivan Hribar svojo sedemdesetletnico. Ob tej priliki je posvetil jubilarantu slovenski narod posebno številko, ki poroča o njegovih zaslugah za slovenski narod. Ivan Hribar je bil dolga leta ljubljanski župan. Med vojno je bil dalj časa kot „državi nevaren“ interniran na ljubljanskem gradu in je moral tudi drugače prestati mnogo preganjanj. Zato pa zavzema sedaj najodličnejše mesto v Sloveniji. Ivan Hribar je znan tudi med koroškimi Slovenci, ter je zlasti rad prihajal na zborovanja koroških C. M. podružnic.

Strokovna šola za puškarstvo v Kranju se bo otvorila začetkom oktobra t. l. Po plebiscitu se je izselilo mnogo slovenskih puškarjev iz Borovlj v Kranj, kjer so osnovali svojo puškarsko zadrugo. Sedaj pa se otvori v Kranju tudi puškarska šola s štirimi letniki, ki bo nastanjena v prostorih državne gimnazije. S tem bo puškarska obrt v Borovljah seve izdatno razbremenjena.

Izid ljudskega štetja v Sloveniji. Ministru za socialno politiko je bil te dni predložen ak o končnem izidu ljudskega štetja v Sloveniji. Na ozemlju, ki spada pod upravo pokrajinske vlade v Ljubljani, prebiva 1.056.464 ljudi. Izmed teh jih je po narodnosti 985.155 Slovencev, 107.21 Srbov in Hrvatov, 4196 drugih Slovanov, 39.631 Nemcev, 14.897 Madžarov in 680 Italijanov, 14.063 je tujih državljanov in 16.454 takih, ki imajo še pravico, da optirajo za našo ali kakšno tuj državo. Po veroizpovedani so vsi rimski katoliki razen 27.253 protestantov, 6627 pravoslavni, 500 unijatov, 94 izraelitov (od teh jih je nad 600 v Prekmurju) in 650 muslimanov.

Boji za Skader. Po brzojavkah iz Skadera so čete Miriditov prišle do 15 km pred Skader ter se vzhodno od Skadra na izhodu z Drinskega klanca vrše veliki boji. Čete tiranske vlade so doživele velike izgube.

Čehoslovaška.

Madžarska zarota v Košicah. „Národní Listy“ izveje iz zanesljivega vira, da je bila v Košicah odkrita velika zarota, ki je imela namen, da uprizori v vzhodni Slovaški vstajo Madžarov. Baje je bil doslej aretiran vodja Madžarov, honved. polkovnik Farka in neki madžarski major. Poleg tega je bilo aretiranih še več oseb.

Nov madžarski guverner za zapadno Ogrsko. Madžarski guverner za zapadno Ogrsko v Sopronju je bil odpoklican v Budimpešto ter se najbrže ne povrne več na svoje mesto.

Masarykovo potovanje. Predsednik Masaryk je odšel na potovanje k prvemu oficijalnemu obisku več mest na Moravskem, Slovaškem in v Karpatski Rusiji.

Vojaška posvetovanja v Bratislavi. V Bratislavi so se vršila pod predsedstvom generala Spireja vojaška posvetovanja o položaju na meji zapadne Madžarske. Tej seji so prisostvovali zastopniki vojnih sil.

Šestdesetletnico praznuje 21. t. m. dr. Jos. Scheiner, starosta češkega Sokolstva, eden najodličnejših sokolskih delavcev, velik prijatelj Jugoslovenov. Kličemo mu tudi mi iskreno: Zdravo!

Nemčija.

V Nemčiji v pokrajini Baden je prišlo vsled eksplozije do strašne katastrofe. V Oppavi je 21. sept. iz neznanega vzroka zletela tvornica anilina med strašnim grmenjem z vsemi poslopji v zrak. Eksploziral je najbrž amonijev salpeter. Dosedaj so izkopali izpod razvalin 320 mrtvecev. 300 poslopij je popolnoma uničenih. Okolica je vsa opustošena. Francosko vojaštvo — zamorski bataljoni — so prišli na pomoč, da skrbijo za red in pomagajo pri rešilnem delu. Francoske in nemške zdravniške ambulance se trudijo na vso moč, da bi rešili, kar se da, kajti gotovo je, da leži pod razvalinami še mnogo ranjencev. V Mannheimu je 5 cerkev poškodovanih vsled zračnega pritiska. V Ludwigshafenu in Frankentalu je zračni pritisk razdejal vse šipe na hišah.

Italija.

Italijanske skrbi za Trst. Rimska „Epoca“ priložuje dolg članek o tržaškem vprašanju in zahteva takojšnjo rešitev tega vprašanja, ki pomeni za Italijo jadranski problem. Italijani so začeli uvidevati, da je Trst brez zaledja posvečen smrti vkljub italijanski svobodi.

Honorar Lujze Tetracini. Glasovita koloraturna pevka Lujza Tetracini se vrača iz turneje v Ameriki, in namerava nastopiti najprvo v Londonu. Za vsak večer dobi honorar, ki znaša v nem. avstr. denariju 1.500.000 kron.

Vinska trgatav v Italiji. Dozoritev grozdja je zakasnela skoro po vsej Italiji. Ponekod zlasti v južnejših krajih, so že pričeli s trgatvijo, čeprav grozdje še ni dozorelo.

Rusija.

Boljševiki se pripravljajo? Listi poročajo o velikih pripravah boljševikov proti Poljski in Rumuniji. Na mejah so zbrane velike čete rdeče armade in so ustanovljene šole za učenje poljskega in romunskega jezika. V avgustu so se vršili na meji velik manevri rdeče armade, ki jim je prisostvoval vrhovni poveljnik rdeče armade general Antonov. — Pri zborovanju sovjetskih strokovnih organizacij iz Odesa je izjavil Trockij o mednarodnem položaju Rusije: Mi nočemo vojne, ker imamo na srcu predvsem gospodarsko vzpostavitev države. Predvsem pa moramo vendar paziti na naše južno-zahodne meje. Opozorjam ves svet na to, da je Rusija močna. Če bi prišlo komu na misel, da bi nas napadel, bi mu prizadeli tak udarec, da bi se naše meje znatno izpremenile.

Grška.

Grki poraženi. Uradno poročilo generalnega štaba iz Angore: V bitki ob Sakariji je izgubil sovražnik več tisoč mož. Moral se je dočela umakniti. Naša letala so ugotovila, da popušča sovražnik na umku avtomobile in ranjence, ker jih ne more odpraviti. Da bi si zavaroval umikanje, je sovražnik z dvema bataljonoma napadel naše čete pri Beslik-Kupru, pa je bil odbit. Tako se je končala 11 dni trajajoča bitka ob Sakariji z zmago turških čet. Uraden grški komunike potrjuje, da se je grška armada umaknila na levi breg Sakarije. List „Athenaiki“ doznava, da namerava grška vlada sedaj rešiti maloazijsko vprašanje diplomatskim potom.

RAZNE NOVICE

Kaj bo z Irsko? Na noto De Valere, v kateri je ta izjavil, da je pripravljen začeti pogajanja, toda le kot zastopnik suverene države, je izjavil Lloyd George v brzojavni noti De Valeri, da bi taki pogoji napravili konferenco z angleško vlado nemogočo. Zatorej želi Lloyd George, da se smatra njegovo noto, v kateri pristaja na konferenco prihodnji teden v Invernesu, kakor da ni bila izročena, ker je položaj po prejemu De Valerove note postal povsem drug. Ugotoviti mora, da angleška vlada niti za las ne bo odstopila od svojega dosedanjega stališča in da se ne udeleži konference, ki bi pomenila, da angleška vlada oficijelno priznava ločitev Irske od ostale kraljevine.

Stinnes tudi v Angliji. „Daily Express“ poroča, da je došel v London Hugo Stinnes ml., ki je imel že pred vojno v Angliji svoje industrijske interese. Stinnes je podpisal v imenu nemških sindikatov pogodbo za nakup 6 milijonov ton premogovnih ostankov. Nadalje namerava kupiti še za 30 milijonov ostankov raznih rud.

Politika Japonske. Japonski ministrski predsednik Hara je izjavil v govoru, da je zunanja politika Japonske popolnoma brez postranskih nakan in diplomatskih manevrov ter da temelji na prijateljskem sodelovanju držav in na ohranitvi svetovnega miru. Naglašal je nadalje, da je neopravičena obdolžitev, da je Japonska militaristična in bojaželjna. Japonska je pripravljena, ravnati se po določbah versailleske mirovne pogodbe in spoštovati njeno nedotaknjeno.

V 19 urah iz Pariza v Bukarešto. Francoski kapetan Pelletier d' Oisy je preletel na svojem enokrovniku v 19 urah zračno pot iz Pariza v Bukarešto. Vsled tega ugodnega uspeha nameravajo prihodnjo spomlad uvesti reden zrakoplovni promet med Parizom in Bukarešto.

Zrakoplovni promet med Špansko in južno Ameriko. „Times“ poročajo iz Huelve na Španskem: Nemška komisija preiskuje obrežje od Huelve do izliva Guadalquivirna, kjer naj bi se postavila baza za promet z Zeppelinimi med Špansko in južno Ameriko.

Spor med škofom in duhovščino. Med škofom v Genovi in njegovo duhovščino je nastal precej napet položaj zaradi gotovih cerkvenopolitičnih vprašanj. Kakor poročajo, hoče papež radikalno napraviti red med škofom in duhovščino.

V Petrogradu je umrl prof. Cholodkovsky, ki je napisal obširno delo o zoologiji ter obogatil rusko književnost s prevodi iz angleščine in nemščine.

Prva zamorska — doktorica filozofije. Na vseučilišču v Pennsylvaniji je bila promovirana za doktorico filozofije šestokrtna zamorska gospodična Sabie Mosellova. Do sedaj še ni bil noben zamorec v Združenih državah doktor filozofije. Oče nove doktorice je bil prvi zamorec, ki je dosegel v Ameriki diplomsko doktorjo prava. Njen ded je škof afriške metodistične cerkve.

Petkratni ženin. V Leetzu v Angliji se je te dni oženil 79letni Haigh s 75letno Elizabeto Riploy. Haigh je bil že štirikrat oženjen.

DNEVNE VESTI IN DOPISI

Zgornji Rož. (Vojni spomeniki in velikonemška propaganda.) Da se naši renegati in z njimi v zvezi stoječi velikonemški agitatorji ne sramujejo izrabljati celo vojne spomenike v velikonemške agitacijske namene, kakor nam to glasno in jasno priča brnški slučaj, smo že poročali v našem listu. Te naše trditve pa moramo danes ponovno podkrepiti z novim dokazom, ki priča črno na belem, s kako umazano politično propagando se onečašča spomin naših vojnih žrtev. Pršel nam je v roke oklic nekega takega komiteja, ki pa dokazuje že z imeni, s katerimi se predstavlja komite v javnosti, da ne gre za akcijo, ki izvira od domačinov in prizadetih družin, katere so gotovo

v prvi vrsti poklicane, da poskrbijo v vojni padlim sorodnikom, znancem in prijateljem primeren spomenik, marveč sta na oklicu podpisana dva nedomačina. Da gre temu komiteju predvsem za propagando, je razvidno iz oklica samega. Tam pravi dobesedno: Ker leži naša občina ob meji dveh držav (!) in ker delujejo Jugoslovani z največjim pritiskom, da ohrani kraj jugoslovanski značaj (!), bilo bi izvanredno važno, ako bi napravo spomenika vzeli hitro v roke mi Nemci in „Kämntnertraue“. „Iz tega razloga.“ pravi dalje, „raztegujmo zbiranje prispevkov čez meje naše cerkvene občine in prisvo vseh narodno misleče (völkisch Gesinnten), za najino in izdatno pomoč.“ Sedaj na veste čemu se postavljajo vojni spomeniki: Ker leži občina ob meji dveh držav in se je bati, da ohrani jugoslovanski značaj, z drugimi besedami, da dobi spomenik slovenski napis. Sicer pr. pominja oklica, da je namen komiteja tudi ohraniti spoštovanje padlim, a dostavija takoj kot nadaljino in glavno nalogo, dati kraju trajen spomenik, da pripada k Nemški Avstriji (dem Ort ein sichtbares Zeichen seiner Zugehörigkeit zu Deutschösterreich zu geben). Kar se tiče zadnjega, moramo pač pripomniti, da za pripadnost k Avstriji ni treba več nobenega spomenika; pač pa gre dotičnemu komiteju za sprejem slovenskih krajev v naročje matere velike Germanije. Za ta slučaj pa je treba izbrisati vse sledove, ki bi bili v stanu pričati, da živi na jugu države slovenski rod. Da bi vedeli o tem naši v vojni umrli dragi, kakšno ulogo bodo igrali njihovi pošmrtni spomeniki, niti v grobu bi ne mogli najti miru. Zares takih dejanj so zmožni samo renegati.

Blato pri Pliberku. (Strašen požar.) Vsled neprevidnega ravnanja pri pečenju kruha je izbruhnil ogenj, kateri se je vsled močnega vetra hitro razširil, tako, da je v par minutah stala cela vas v ognju. Devet posestev z 22 poslopji je postalo žrtev ognja. Škoda je temvečja, ker je zgorelo večji del letošnje žetve, vse poljsko orodje in tudi hišna uprava. Posrečilo se je komaj živino rešiti. Naša poslanca sta takoj nato intervenirala pri deželni vladi v Celovcu, da se nakaže pogorelcem izdatna podpora. Vkolikor smo informirani, je deželna vlada dovolila za prvo silo 100.000 kron, kakor tudi dala semena za zimsko setev na razpolago. Vendar bi bilo na mestu, da pristopi vsak po svojih močeh ubogim pogorelcem na pomoč.

Blato pri Pliberku. V Zgornji vasi (Blato) je nastal strašen požar, ki je upepelil celo vas. Pogorelo je pri Skjasu (Kostanjevec Jožef), pri Rešu (Razinger Jurij), pri Černcu (Černc Miha), Kerbiu (Hudl Fridr.), pri Rakebi (Rakeb Franc), pri Kovecu (Kuznik Urban), pri Brezniku (Fledl Janez), pri Sriencu (Sriene Marija) in pri Prenarju (Milač Alojzij). Prizadetni so sami Slovenci, popolnoma obupani, brez strehe, brez obleke in sploh vsakega živčaja. Nemčurska podivjanost sega tako daleč, da uboge s romake celo zasmehujejo in jim nesrečo privoščijo — saj so Čuši! Nemška pliberška požarna bramba je gasila edinole pri velenemcu Metnitzu, za druge hiše se sploh ni brigala. Ko so bili Pliberčani na ogenj opozorjeni, so zaklicali „Brennt ja nur bei den Čušen!“ Zgorelo je tudi nekaj živine in nekateri ljudje so se močno opekli. Ko so naprosili dr. Herbsta v Pliberku, da pride na pomoč, je izjavil, da nima časa. Tako se nasprotniki maščujejo nad zavednimi Blačani, ki so pred kratkim pri občinskih volitvah pokazali svojo neomajanost. Kaj ko bi jim tudi mi priskočili na pomoč?

Bekštanj. (Posurovela mladina.) Žalostno je gledati in poslušati, kar počenja mladina, ki so jo vzgojili renegati. Pijančevanje, razgrajanje in pretepi so na dnevnem redu. Ni dolgo temu, kar so komaj dorasli s novi pretepi svojega lastnega očeta, da je dolgo časa tožil za bolečinami. Z zadevo se bo bavila še deželna sodnija. Drugod so pijani fantje prešli v gostilno in tam razgrajali in pretepli mirne Slovence, ki jim niso nič žalega storili ter jih telesno poškodovali. Istotako so se vršili hudi pretepi v neki drugi gostilni, kjer so nezreli pobalini pobili več šip in napravili še druge škoda. Preprčani smo, da bi ne prišlo do takšnih izgredov in gostilniških razgrajanj, ako bi ljudje, ki so v prvi vrsti poklicani vzdrževati red in mir v občini, poučili take suroveže,

da se ne nahajajo več na fronti, marveč v demokracijski republiki, kjer ni dovoljeno pretepati mirnih ljudi. Toda ne samo razgrajanje in pretepače je treba poučiti, marveč tudi njih „vzgojitelje“, ki se žal sami divijo nad „junaštvom“ svojih sinov in veselje njihovih gostilniških predstav nič manj, kakor svoj čas Rimljani bojev gladiatorjev, ki so se odgraval v areni rimskih gledališč. Taka posurovelost naše mladine ne more biti v čast roditeljem niti občini, še manj pa je pripravna za narodno spravo na Koroškem. Naša slovenska mladina ne bo sledila tem vzgledom, marveč se bo zbirala in organizirala v slovenskih izobraževalnih društvih.

Železna Kapla. Venomer pisarjijo „Freie Stimmen“ in njihova poslušna bčerka „Koroška Domovina“, da so Slovenci tisti, ki delajo nemir v deželi. Vzrok vse te gonje je seveda samo ta, da bi Nemci oziroma nemčurji prikriji pred javnostjo svoja nasilstva proti zavednim Slovincem. Na vsa izzivanja v časopisju in drugje smo tukajšnji Slovenci namenoma molčali. Mirno smo poslušali vse grdo obrekovanje tukajšnjih odličnih Slovencev, prezirljivo smo čitali vse podle, brezvsebne napade na našega č. g. župnika v „Freie Stimmen“, ker smo bili preprčani, da zaradi tega g. župnik in drugi Slovinci ničesar ne zgubijo na svoji časti in poštenosti. A po vsem tem, kar se je zgodilo v noči od 6. do 7. t. m., ne smemo in ne moremo več molčati. **Hujskanja gotovih prismojenih žensk mora biti konec! Resno jim svetujemo tem potom: Pustite nas Slovence pri miru! Še nas je dosti in mi gorjane! imamo trde pesti. Ako nočete imeti miru — imejte prepir! Javnosti bodi povedano, da je v Žel. Kapli še prav mnogo poštenih miroljubnih Nemcev, kateri odločno obsojajo početje gotove hujskajoče „babje“ klike. Vsakdo tukaj to „čedno družbo“ dobro pozna. In mi vemo tudi vzroke, zakaj je nekaterim teh žensk posebno naš g. župnik trn v oči: Predolgi prsti... svojčas... kaj ne? Ta babja klika je torej najela nekaj dunajskih dijakov — Pfadfinderjev (kateri so tukaj v počitnicah uživali gostoljubnost in podporo vseh — tudi Slovencev!) in ti so pokazali ponoči od 6. do 7. t. m. svojo umetnost in kulturo stnem, da so namazali z zeleno barvo na župniška vrata velik napis: „Hinaus Schuft!“ in na zid: „Abzug Sch.“ Mi bi svetovali g. župniku, da ne izbršne tega dokumenta „kulture in miroljubnosti“. Vsak faran ve, da je g. župnik najzadnji v celi fari, ki bi zaslužil to ime; pač pa ga zaslužijo tisti oz. tiste, katere so ta „junaško-kulturni“ čin uprizorile. Nemški pregovor jih obsoja: „Der Schmierer an der Wand, malt seine eigene Schand“. Sestradani Dunajčani so „na višje povelje“ izbrisali tudi slovenski napis na Belski občinski hiši. Isto so naredili na hiši g. Prepotnika, kateri je daroval kuhinji teh dunajskih dijakov 20 metrov lesa. To je hvaležnost! — Vprašamo: Kje je narodna nestrpnost? Ali ne tam, kjer še slovenskih črk ne morejo videti? Ali se hoče na Koroškem na ta način „gojiti slovensko narodnost“, kakor nam je deželni zbor v Št. Vdu obljubil?**

Beljak. (Ceno meso.) Zadnje dni avgusta je bila raznim posestnikom iz Bekštanja ukradena iz planine živina; Hlebeinu kar cel par volov, Hratiču ena krava, Mikuli en vol. Enega Hlebeinovega vola in Hratičevo kravo so našli orožniki še pravočasno v Beljaški klavnici. Tat, ki so ga zasačili, je bil tako drzen, da se je orožnikom zoperstavljal: „Sie werden mir die Ochsen zahlen! Die Slaven haben mir 40.000 Kronen Schaden gemacht, deshalb habe ich die Ochsen genommen.“ To so lepe razmere, da gre človek, ki trdi, da so mu Jugoslovani napravili škodo, na planino in krade Slovincem živino! Povedati tudi treba, da je Mikula našel v klavnici v Beljaku en rog svojega ukradenege vola; v rog je bila namreč vžgana št. 10, a kdo je vola ukradel, tega orožniki ne morejo najti. Ako bodo Beljačani kar sami hodili po živino na planino, bo postalo meso brez dvojne cenejše, a kaj poreko kmeti?

Reberca. Res je, da smo mi koroški slovenski delavci 10. oktobra 1920 glasovali za Jugoslavijo in s tem za kralja naroda in svobode. Toda, radi tega si ne pustimo očitati ničesar, ker nismo niti nasprotovali demokraciji niti načelom naše stranke. Saj je jugosl. soci-

jaldemokratska stranka v Ljubljani izdala že par mesecev pred plebiscitom edino pravilno in pravično parolo v svojem glasilu „Naprej“, da naj glasuje vsakdo za državo, kateri pripada po svoji narodnosti. Torej, Slovenec za Jugoslavijo, Nемец pa za Nemško Avstrijo, ker je najboljšje, da živi vsak narod sam zase v svoji državi. Zato smo bili tudi mi odločni, da se naj da Sloveniji kar je slovenskega in Nemcem kar je nemškega. Če bi se bilo pravočasno upoštevalo, kar so hoteli jugoslov. socijalni demokratje, bi morda Drava ne ostala „svoje-glavna frava“ kakor poje koroška narodna pesem, marveč bi se našla rešitev, ki bi zadovoljila obe državi. Tako pa smo Slovenci pri plebiscitu propadli, Nemci so dobili vse ozemlje do Karavank in Drava je postala „nemška frava“. Sedaj lahko sprevidi marsikdo, da smo imeli mi prav. Zlasti, ako pomislimo, kako je izročena usoda naše Avstrije na milost in nemilost drugih držav. Pred nekaj meseci je govoril sodrug Florjan Gröber v Železni Kapli o političnem in gospodarskem položaju Avstrije. Rekel je, da smo mi siromaški narod, ker so nam vse vzeli, Čehoslovaško, Ogrsko, Galicijo, Kranjsko, južno Tirolsko, in da nam ostaja samo ena pot odprta. In to je: „Priklopitev k Nemčiji“. Mi hočemo k Nemčiji ker smo Nemci in do tega mora priti. Nam se je govor prav dopadel in ne bi imeli prav nič proti temu, ako bi bil namenjen izključno le nemškim socijalistom in bi se šlo za sodruge nemške narodnosti. Če imajo ti pravico se potegovati za priklopitev k Nemčiji, potem je bilo tudi popolnoma upravičeno in pravilno, da smo pri plebiscitu glasovali mi za Jugoslavijo. Kajti, prava demokracija daje vsem enake pravice.

Pliberk. (Poboji.) Na letnem seimu 4. t. m. so bili brez povoda napadeni in pretepeni Likob Franc pd. Likob v Dohu, Hartman Matevž pd. Hartman v Libučah in njegov sosed pd. Hrast iz Libuč. Nemčurska družba je drla za njimi po trgu pred gostilno Narodni dom, kjer so našli zavetje, kajti vrata vendar niso mogli vreči iz tečajev. To je dalo povod, da je dal gerent Kraut takoj gostilno zapreti. Šele drugi dan je bila na intervencijo poslanca g. Krajerja zopet odprta, ko je seim takorekoč že minil in je imel gostilničar radi tega velikanško škodo. „Freie Stimmen“ bodo seveda zopet vse utavile ali pa trdile, da so Slovenci vse to napravili.

Sinča vas. 21. avgusta sta v gostilni pri Mohoriču v Rikarje vasi zagrabila študenta Ignacija Oraša iz Št. Vida v Podjunu, nemčurja Josip Pekez na Horeah in Andrej Kumer na Veselah ter ga začela tolči po glavi, svatvi v rebra in breati z nozami. Vsled poškodb je moral Oraš k zdravniku. Imenovani je bil že drugič brez povoda telesno napaden. Smo radovedni, bo li sedaj posegla oblast vmes in našla krivca.

Škofiče ob Jezeru. Dne 16. avgusta t. l. se je vračal iz Celovca domu posestnik Rudolf Perko pd. Pijšnik, vstopil je pri Walharju v Ribnici in zahteval škatljico vžgalic, v tem hipu šine k njemu neki nemčurski divjak in zaupije nad njim: „Ti Čuš, kaj imaš tukaj za opraviti? Ti si največji izdajalec in ga sune z vso silo na stopnice, med tam nahajajoče se sode, nato pláne nanj, ga davi, hoteč mu dati par zaušnic.“ Vsled kričanja priletel nekateri sosedje in ga rešijo napadalca, toda še večkrat je obnovil napad brez uspeha. Vsled sunka med sode je zadobil hude zunanje in znotranje telesne poškodbe, tako da ni mogel sam domu. Spremljal ga je neki Mesirjev hlapec, prenočil tam in se vrnil zjutraj domu. Mož je ležal tri tedne, tri dni je imel strašne bolečine, in ni mogel da bo okreval; zahvaliti se ima edinole svoji trdni naravi, da ni postal žrtev zločina. To je jasen dokaz nemčurske podivjanosti.

Gorenče. „Ah kak bridek, tužen je ločitve čas,“ ta misel je prevzemala marsikatero srce, ko so devali k zadnjemu počitku Rabavdnovega očeta Antona Märktl. Ze dalje časa so bolehal, naenkrat hudo zboleli in čez dober teden jih ni bilo več. Duša je odhitela v večnost, telo pa so 16. sept. položili v grob. G. župnik Mikula, ki je bil 4 leta tukaj za upravitelja, se je spominjal ob grobu rajnega, ki je bil dalje časa tudi cerkveni ključar. To je bila stara koroška korenina, zvest svojemu Bogu, zvest svojemu rodu. Duša je že slišala sodbo in misliti sme-

mo, da je bila sodba mila. Rajni je stal trdno za pravice svojega naroda. Kot značajan mož se nikdar ni bal priznati in pokazati, da je zvest sin slov. naroda. Dalje časa je živel med Nemci, nemški jezik je znal do dobra, a njegovo srce je ostalo slovensko in materin jezik mu je bil drag nad vse. Nikogar ni sovražil, spoštoval je drugače govoreče, a svojemu rodu je ostal zvest, želeč, da bi vsak Slovenec nosil globoko v sručen zapisane besede: Biti slovenske krvi, biti Slovenec ponos! Bolelo ga je, ko je videl, koliko jih je, ki so se izneverili slovenski materi. Bolelo ga je, ko je videl svoj rod teptan in preganjan. Bolelo ga je, ko je videl toliko sovraštva med ljudmi. Včasih je rekel: Kako se bomo na onem svetu razumeli, ko je na tem toliko sovraštva? Sedaj je že zvedel odgovor na to vprašanje. Truplo v zemlji v Bogu spavaj, duša rajski mir uživaj! Le križ nam sveti govori, da vidmo se nad zvezdami.

Dete zgorelo na mrtvaškem odru. Nekomu sarajevskemu krojaču je umrlo dete. Starši so je položili na mrtvaški oder med goreče sveče. Vsled vetra so se vnele ob svečah visoke zavese pri oknu. Naenkrat je bil ves oder v plamenu. Ko je zavonjala mati nenavadni vonj, je šla v sobo in videla strašno nesrečo. Pred hišo so je zbralo mnogo ljudi, ki so živo komentirali ta nenavaden slučaj.

Kje se še časte razbojniki?

Ko smo bili še otroci, so nas strašili z razbojniki, z ravbarji, ki so posebno v sveti noči, ko so bili vsi ljudje pri metni, napadli zapuščene domove, zaprli varuhe in ukradli, kar jim je prišlo pod roko. A ti razbojniki so v naših krajih že v davnih dneh izumrli. Še pa se nahajajo organizirani razbojniki v Italiji in so tam zelo v časteh. Ena taka organizirana razbojniška četa nosi ime „Mano nera“ to se pravi „črna roka“ in je posebno razširjena med Italijani v Ameriki. Pred kakimi tremi meseci je bil v Ameriki umorjen poglavar te čete — Alberto Alterio — in prav zanimiva so zdaj poročila laških listov o tem človeku. Nič manj kakor triindvajset umorov ima ta sloviti razbojnik na svoji vesti in tudi zdaj ga ni dosegla roka državne pravice, ampak ustreljen je bil od svojega tovariša, s katerim se je sprl in ki se je tako maščeval nad njim. V svojem testamentu je ta razbojnik naročil svoji ženi, da ga mora vlati balzamirati in prepeljati iz New Yorka v Ameriki a njegovo domovino, v Italijo. Vdova mu je spolnila njegovo željo. Po balzimiranju se je podala z mrtvim in številnimi sorodniki na parniku „Passero“ v Neapol v Italiji. Kako bogatstvo si je nabral ta razbojnik za svoje družino sledi iz tega, da je vdova izročila za časa vožnje komisarju ladje v oskrbo in varstvo 500.000 dolarjev, to bi bilo v našem denarju dolar računjen po 1000 K (v resnici stoji še nekoliko višje) petsto milijonov kron ali pol milijarde. Dne 10. avgusta letošnjega leta je dospelo truplo laškega junaka z vso njegovo žlahto v Neapel. Neskončno velika množica je pričakovala razbojnikovo truplo ob obrežju. Veliko število trgovin je bilo iz spoštovanja do razbojnika zaprtih in vrtnarji so bili preobloženi z naročili vencev. In naslednji dan 11. avgusta se je vršil pogreb. Cerkev sv. Jakoba, v kateri so se vršila mrtvaška opravila je bila vsa odeta v črno. Celo dopoldne so se brale maše za razbojnika, nazadnje je bil slovesen rekviem s sijajnim velikim orkestrom. Okrog krste so bili nagromadeni neštete beli venci. Počival je mrtvi v dragoceni krsti iz srebra, prenešeni z mrtvecem iz Amerike in je bila vredna mnogo stotisoč lir. Po končanih obredih je bila krsta položena na najlepši mrtvaški voz, s katerim je bil pred nekaterimi dnevi prepeljan na pokopališče najslavnejši operni pevec Caruso. Za dolgo vrsto pojočih mnihov in duhovnikov je šla družina in potem nedogledna množica prijateljev rajnega. 8 oseb je nosilo v sprevedu velikanski venec svežih roz, ki je stal več nego 2000 lir (= stotisoč kron). Predstavljal je venec veliko uro, kazala so bila nastavljena na pol eno opoldne. Spreved so sklenili vozovi in dolga vrsta vencev in ne-

skončna reka ljudstva. Tako poroča „Messagero“ od 13. avgusta... In narod, ki tako slavi morilce, hoče nas Slovence kultivirati!

SMEŠNICE

Dobrodušna babronca: Glejte, najprej ste mi stresli jagode, potem ste svojo cigaro vžgali luknje v moji svetnici in zdaj ste me, še imenovali osla. Povem vam, če rečete še eno besedo, vstanem in se usedem k drugi mizi.

Če bi bila kaka gospodinja Robinson Crusoe na samostnem otoku, kjer bi nikomur drugemu ne mogla dopadati kakor svoji lastni podobni v vodi, bi se že vedno vsak dan nosila po najnovejši modi.

A.: Vi si ne morete misliti, kako moj mož smrči po noči. — B.: Moj tudi, toda jaz sem iznašla zdravilo. Brž ko začne smrčati, mu privežem orglice pod nos in to napravi mnogo lepšo godbo.

Kako divje, ubijalsko izgleda jetnik, je rekla starejša gospa svojemu soprogu v sodni dverani. V resnici bi se bala priti v njegovo bližino. — Tiho, tiho, pravi mož, to ni jetnik. Obtoženca še niso pripeljali. — Kdo pa je ta? Sodnik.

Moji lasje so 18 let starši kot brada in ne morem razumeti, zakaj mi je brada prej osivela kakor lasje, je rekel neki mož. — Ker ste pač več delali z brado in s čeljustmi kakor z možgani, mu je odgovoril drugi.

Sloveč, star zdravnik je bil poklican k imenitni gospe. No, kako vam gre, moja ljuba gospa? jo je nagovoril. — Jaz sem baronica, je rekla milostljiva razdraženo in zadirčno. — O, to mi je zelo žal, od te bolezni vas pa jaz ne morem ozdraviti, je rekel zdravnik, je vzela klobuk in palico in je šel.

Nekdo je pripovedal tovarišu zgodbo o sloviti spretnosti Viljema Tela v streljanju. Edina pripomba, ki jo je napravil ta, ko je čul zgodbo o domoljubnem Švicarju, je bila: Kdo je pa potem jabolko snedel?

Fino oblečeni mož je stopal mogočno po trgu, kakor bi bilo celo mesto njegovo. Prosim gospod, je rekel tujec in se mu ponižno približal s klobukom v roki, prosim ali bi smel ostati v mestu čez noč?

NAJNOVEJŠE VESTI

Atentat na Pilzudskega. Ko je predsednik poljske države Pilzudski otvoril veliki sejm v Lvovu, je oddal na njega neznanec tri strele iz samokresa; Pilzudskemu se ni zgodilo nič, pač pa je bil ranjen njegov spremljevalec vojvoda Grabovski. Pilzudski se je podal nato v gledališče, kjer ga je množica sprejela z velikim navdušenjem.

„Daily Herald“ poroča, da bo prišlo na Angleškem v strojni industriji in v ladjedelnicah zaradi težkoč v izplačevanju delavcev do obsega zastoja; na ta način bi izgubilo službe nad 2 milijona delavcev.

Irsko vprašanje. Kolonijalni minister Churchill je izjavil, da je angleška vlada z odgovorom Ircev nezadovoljna. De Valera je namreč odklonil predloge angleške vlade glede samostojnosti Ircev. Rekel je, da neodvisna irska republika Ircom ne bi prinesla zaželjenega miru, ampak bi zanešla državljansko vojno na Irskem.

Italijani in Francozi. Italijani so pred kratkem položili temelj vojnemu spomeniku padlim vojakom na Monte Tomba. Te slavnosti se je udeležila tudi francoska vojna misija, ki

so jo potem fašisti izžvižgali v Turinu in Milanu. Na najlepši način so pa pokazali Italijani svojo kulturo v Benetkah. Ko je pršla francoska vojna misija v spremstvu italj. vojnega ministra in drugih generalov iz cerkve sv. Marka, so začeli fašisti vpiti: „Doli s Francijo!“ in razgnali godbo, ki je igrala francosko himno. Koncert, ki je bil napovedan, je moral vsled demonstracij prenehati. Policija je zaprla 31 demonstrantov. Polentarji so pač že pozabili, da so jim l. 1917 pritekli Francozi na tirolski fronti na pomoč in jih s svojim vojaštvom rešili iz zagate. Italiae fides — nulla fides.

Iz Indije. V Indiji je pričela resna vstaja mohamedancev proti Angležem. Mohamedanci se bojujejo z velikanskim fanatizmom. Vstaja se je zelo razširila. K vstaji so znatno pripomogli boljševiški agitatorji.

Zeneva. Poroča se, da sta se jugoslovenska in avstrijska vlada sporazumeli, uvesti nesredna pogajanja, ki se začno prihodni teden na Dunaju. Jugoslovenski odposlanci, ki so bili določeni, da vodijo ta pogajanja, so že odpotovali na Dunaj.

Iz Moskve javljajo, da je Trockij v sovjetu poročal, da je francoska vlada zapovedala Poljakom, naj stavijo ultimat sovjetski vladi. Francoska vlada je računala stem, da Rusiji položaj ne dopušča, da bi ultimat zavrnili. Francija je obljubila Poljski popolno pomoč proti Rusiji. Po dolgem premišljanju je Poljska vendar poslala ultimat Rusiji. Toda sovjetski diplomatje bodo poskusili vse, da prodre mirovna ideja ne samo med poljskim narodom, ampak tudi med poljsko buržoazijo. Po tem govoru Trockega je sprejel moskovski sovjet sledečo resolucijo: Sovjet izjavlja, da so pripravljene ruski delavci skleniti in obdržati mir z vsemi državami, da ne pride v nevarnost uspeh njihovega dela za pobijanje glada. Ruski proletarijat bo napel vse svoje moči, da ohrani mir. —

Italija skuša izkoristiti zase avstrijsko-madžarski konflikt tudi v gospodarskem oziru. Italijanski gospodarski krogi že forsirajo nov gospodarski sporazum z Avstrijo, ki je voljna privoliti uvoz italijanskega vina namesto madžarskega.

Borza. Dunaj, 26. sept. 100 jugosl. K = 950 avstr. K, 100 češk. K = 2260 avstr. K, 100 mark = 1940 avstr. K, 100 lir = 8965 avstr. K, 100 franc. fr. = 15.780 avstr. K, 100 švic. fr. = 37.475 avstr. K, 1 dolar = 2158 avstr. K.

LIDOVA KNIHTISKARNA

SE PRIPOROČA ZA HITRO, OKUSNO IN CENO IZDELAVO VSAKOVRSNIH DRUŠTVENIH, TRGOVINSKIH IN DRUGIH TISKO JIN, VABIL, OKLICEV I. T. D.

WIEN V., MARGARETENPLATZ 7

Francišek Čermák,

DUNAJ V.,
Mittersteig 23-15
priporoča svoj zavod
za izdelovanje
angleških in
dunajskih
pian in pianin
(klavirjev).
Tudi export!